

De Wet Regulering Sekswork

De WRS is een plan van aanpak ter verbetering van de positie en veiligheid van sekswerkers, die zowel in de vergunde als niet-vergunde sector van de prostitutie werkzaam zijn.

Terecht wordt gewezen op het feit dat werken in de prostitutiebranche niet vergelijkbaar is met het werken in enige andere branche, omdat seksuele handelingen een fysieke inzet vragen die normaliter geen onderdeel is van een betaalde activiteit.

Er worden in de WRS vier voorwaarden genoemd om in de prostitutie te werken, te weten:

- Er wordt alleen gewerkt door mannen en vrouwen van tenminste 21 jaar
- Ze worden niet gedwongen tot dit werk
- Ze kunnen zich goed redden in dat bestaan
- Ze zijn zich bewust van de risico's van dit werk

Door dit te benoemen en in de wet te waarborgen, ontstaan er mogelijkheden om beter te handhaven en de mogelijkheid om klanten en hen die illegale prostitutie strafbaar te stellen.

Aan de bezwaren dat door de registratieplicht het stigma van de sekswerkers wordt bevestigd, wordt in de wet tegemoetgekomen door de mogelijkheid om zich in een aantal daarvoor aangewezen steden te registreren, zodat de registratie in de eigen woonplaats niet noodzakelijk is en herkenning wordt voorkomen. De prostitutievergunning is niet locatie gebonden. Hierbij zijn de verplichte geheimhouding, het hit/no hit-systeem en het feit dat elke raadpleging van of toevoeging aan het register wordt gelogd, extra waarborgen voor de privacy. Dit naast het feit dat de gegevens in het systeem niet openbaar zijn en niet worden gekoppeld aan andere systemen zoals van de Belastingdienst of de Kamer van Koophandel.

Door de WRS ontstaat er een nieuwe tweedeling namelijk de legale (vergunde) en illegale (niet-vergunde) prostitutie wat een belangrijke barrière is in de bestrijding van mensenhandel. Dat is hard nodig, omdat we nu te maken hebben met naar schatting vierduizend slachtoffers van seksuele uitbuiting, waaronder dertienhonderd minderjarige Nederlandse meisjes per jaar.

Door wettelijk vast te leggen dat adequate voorlichting en zorg laagdrempelig wordt aangeboden aan zowel prostituees in de legale als in de illegale sector voorziet de wet in een wettelijke grondslag om vanuit de gezondheidszorg (GGD) zicht te houden op alle prostituees teneinde misstanden te voorkomen. Een belangrijke toevoeging aan hoe het in de huidige wetgeving geregeld is.

Eerlijke beeldvorming bevorderen en misstanden voorkomen

Uit verschillende rapportages van onder andere de politie en de Rapporteur Mensenhandel en Seksueel geweld tegen kinderen blijkt dat het aantal mogelijke slachtoffers van mensenhandel hoger ligt dan in andere branches.

Beeldvormingen hierover lopen uiteen. CoMensha plaatst bij de schatting van 6.250 slachtoffers in 2017 de kanttekening dat dit een onderschatting is van het ware aantal. 60% wordt daarbij uitgebuit in de seksuele dienstverlening, het merendeel hiervan is vrouw. <https://www.comensha.nl/over-ons/>

Uit onder ander onderzoek door Melissa Farley blijkt dat 60% van de werkers in de seksindustrie kampt met PTSS en/of symptomen van dissociatie heeft.

https://www.researchgate.net/publication/281348842_Prostitution_and_trafficking_in_nine_countries_An_update_on_violence_and_posttraumatic_stress_disorder

Uit een onderzoek, in 2018 uitgevoerd door Proud en Soa Aids Nederland, onder 300 sekswerkers met uiteenlopende woonplaatsen, leeftijden en werkplekken blijkt dat:

- 93% van hen in een jaar tijd in ieder geval één keer werd uitgescholden, gepest of gestalkt
- 78% te maken had met ongewenste seksuele handelingen
- 60% te maken had met vormen van fysiek geweld, van knijpen en haren trekken tot zware mishandeling
- 60% te maken had met financieel onrecht, diefstal, afpersing, uitbuiting of klanten die niet betalen voor diensten.

https://www.prostitutie.nl/wp-content/uploads/2019/09/0058-Rapport-onderzoek-geweld_web.pdf

Dit alles werkt niet mee aan een positieve beeldvorming van de prostitutie en veel prostituees beklagen zich dan ook over de stigmatisering die het werken in dit beroep met zich meebrengt. Stigmatisering van buitenaf, maar in feite ook van binnenuit door het geheimhouden van hun beroep voor hun omgeving en de versluierende termen bij registratie bij de Kamer van Koophandel.

In de Wet Regulering Sekswork is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen verankerd met het streven misstanden te voorkomen en beeldvorming te doorbreken.

Gemeenschappelijke verantwoordelijkheid

De noodzakelijkheid van deze wet wordt nog onderstreept door de lange procedure rond de realisatie van het Nieuwe Zandpad in Utrecht. En de daarbij door politie en OM genoemde voorwaarde van registratie aan 'de voorkant' om te kunnen handhaven. En daaruit voortvloeiend de procedure die de gemeente is gestart ter ontheffing van de Wet Bescherming Persoonsgegevens.

<https://www.duic.nl/algemeen/ook-geen-toestemming-van-rechtbank-voor-utrecht-om-gegevens-prostituees-te-verwerken/>

De WRS voorziet in de, volgens politie en OM, minimaal noodzakelijke voorwaarde van registratie om misstanden in de prostitutie tegen te gaan.

De gedeelde verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen, van exploitant tot klant, om zich te vergewissen dat er legaal gewerkt wordt, bevestigt dat het bij elke sekswerker om een uniek persoon gaat. Om een man/vrouw die een weg zoekt door het leven en die om allerlei redenen ervoor kiest of er door omstandigheden toe wordt gedwongen om in de prostitutie te werken.

Bij inwerkingtreding van dit wetsvoorstel zal het hierbij naar schatting om 10.000 unieke mannen/vrouwen gaan die een vergunningsaanvraag zullen indienen.

Dit vraagt om een landelijk uniform en regulerend beleid en de Wet Regulering Sekswork is daarbij een eerste stap in de goede richting.

Door deze wet, die gericht is op het versterken van de positie van prostituees, positief te waarderen kunnen sekswerkers onderstrepen dat ze oog hebben voor de noodzaak om toelatingseisen en randvoorwaarden te formuleren om het werken in de vergunde sector veiliger te maken.

Kanttekeningen

Er zijn echter kanttekeningen te plaatsen.

In artikel 5.2 lezen we: ‘Nederland wil het niveau van bescherming van de menselijke waardigheid verzekeren door de prostitutie te reguleren waar andere lidstaten er bijvoorbeeld voor kiezen het te verbieden. De maatregelen die met die wetsvoorstel worden voorgesteld, gaan dan ook niet verder dan noodzakelijk om dit doel te bereiken.’ De regulering betreft dus zowel de vergunde als de niet-vergunde sector en daarbij schiet de wet door in handhaving, met als gevolg het criminaliseren van de (zwakkere) prostituee. In de wetgeving rond prostitutie is in de Nederlandse geschiedenis een golfbeweging te zien waarin verbieden, tolereren en reguleren wisselend op de voorgrond staan. Naar onze mening wordt in het huidige voorstel voorbijgegaan aan het feit dat ook achter de prostituees in de niet-vergunde sector een man/vrouw/vriend/vriendin/zoon/dochter, kortom een mens schuilgaat omdat handhaving prioriteit krijgt zonder oog te hebben voor de gevolgen voor hen. Werkers in de niet-vergunde sector worden in feite afgestraft om meer gerust te kunnen zijn over de vergunde sector. Wij vinden het daarom van belang dat, alvorens een boete op te leggen, eerst wordt nagegaan wat de reden is dat een vrouw zich niet registreert. Wat haar daarin hindert en wat er nodig is om dit wel mogelijk te maken. Kortom, een afgestemd hulpaanbod, bijvoorbeeld een boekhoudcursus of iets dergelijks. Dit gekoppeld aan een actievere houding van de overheid richting banken en verzekeringsmaatschappijen. Zodat deze verplicht worden in de behandeling van een aanvraag door een geregistreerde prostituee, aan hen gelijke plichten en rechten toe te kennen als aan ieder ander en hen niet door uitsluiting te stigmatiseren en te discrimineren.

Veelheid van factoren

Zoals eerdergenoemd, zie ook het onderzoek van Proud en Soa, is werken in de prostitutie op verschillende manieren risicovol. Door onze jarenlange ervaring in het contactleggen met de prostituees, de vele gesprekken die we voerden en de hulpverlening die daaruit voortkwam, maken we ons grote zorgen als we bedenken wat de consequenties zijn van €20.000 boete. Juist voor de groep voor wie registratie geen optie is, omdat ze niet aan de gestelde eisen kan voldoen.

Prostituees voor wie hun werk een overlevingsmechanisme is om in situaties van armoede, scheiding, schulden, het verlies van een baan etc. te voorzien in primaire levensbehoeften. Zij stellen daarin de belangen van het grotere geheel, scholing van kinderen of zorg voor ouders voorop. Daarbij valt ook te denken aan het grote aantal prostituees uit landen met extreme armoede. Een boete van € 20.000 lijkt ons voorbij te gaan aan al deze factoren en we dringen dan ook aan op heroverweging van deze vorm van handhaving. In de prostitutie is veel niet als zwart óf wit af te handelen door de veelheid van factoren die een rol kunnen spelen in dwang en drang, het beeld dat de sekswerker daar zelf over heeft, wat weer doorwerkt in hoe hij/zij zich daartoe verhoudt. Deze veelheid van factoren te verhelderen vraagt een lange adem en deskundigheid. Op welke manier denkt de overheid dit, bij het van kracht worden van de wet, te implementeren?

Afstemming op doelgroep noodzakelijk

Van belang daarbij is dat de kloof tussen beleidmakers en prostituees, die wij signaleren, wordt overbrugd. Door meer met juist deze groep, die wij niet vertegenwoordigd zien door bijvoorbeeld Proud, in contact te komen. Er is niemand gediend met een wet die een deel van de werkelijkheid

buiten beschouwing laat. Het bekendmaken van de wet vraagt dan ook om te zoeken naar wegen voor culturele afstemming en om publicatie in meerdere talen. Het is een gemiste kans dat dit in de consultatiefase niet is meegenomen en het is belangrijk om dit in verdere publicaties wel te doen. Daarnaast is de extra registratie van de WRS niet eerlijk naar vrouwen die zich al netjes hadden ingeschreven bij de kamer van Koophandel. Door het falen van de handhaving op misstanden in de seksbranche door de overheid moeten zij weer aan het voldoen. Wat voegt deze extra registratie voor hen toe? Zij zouden met hun inschrijvingsbewijs van de Kamer van Koophandel zich in ieder geval gratis moeten kunnen registreren.

Minimum leeftijd voor zowel prostituee als prostituut

In Hoofdstuk 3.2.1. wordt gesteld dat het naar het oordeel van het kabinet van groot belang is te jeugdige vrouwen en mannen buiten de prostitutie te houden en dat daarom een aanvrager voor een prostitutievergunning de leeftijd van 21 jaar bereikt dient te hebben. De seksuele integriteit van jongvolwassenen wordt hiermee beschermd. Wij onderschrijven dit en zien er tegelijkertijd een belangrijke motivering in om ook voor de bezoekers een wettelijke minimumleeftijd van 21 jaar vast te stellen!

Voorlichting op jongere leeftijd over de risico's van het beroep en wat er allemaal bij komt kijken aan zelfstandig kunnen werken en onderdeel zijn van deze beroepsgroep is een belangrijke verplichting om weerbaarder en bewuster een afweging te maken wel of niet voor dit beroep te kiezen. Het gaat immers om een groep die weliswaar legaal werkt, maar toch buitengesloten en gestigmatiseerd wordt. In feite is het nu ongeschoold werk in een zeer risicovolle werkomgeving.

Hulpaanbod voor iedere sekswerker in vergunde- en onvergunde sector

Zowel in Hoofdstuk 3.2.1 als in als in Hoofdstuk 8.3 wordt gesteld dat hulpverlening en uitstapprogramma's beschikbaar zijn zonder onderscheid qua leeftijd. In hoofdstuk 3 en in hoofdstuk 8: 'in elke regio moet er een passend uitstapaanbod zijn voor iedere sekswerker die wil uit stappen. Hoe verhoudt deze ruime benadering zich tot de beboeting met €20.000? Kan een consequentie zijn dat een vrouw, die betrapt is in het niet-vergunde circuit, start met een uitstapprogramma met een openstaande boete van € 20.000? Of komt iemand uit het niet-vergunde circuit überhaupt niet in aanmerking voor een uitstaptraject?

Hieraan gekoppeld is een vraag over de zorgpost omschreven in artikel 18. Daar staat dat een algemene aanduiding wordt gebruikt, omdat nader bezien moet worden op welke wijze praktisch invulling gegeven kan worden aan het recht van sekswerkers op anonieme en kosteloze voorlichting en zorg. Deze zin baart ons zorgen, omdat hiermee de garantie dat alle sekswerkers, vergund én niet-vergund, recht hebben op professionele hulp op z'n minst dubieus lijkt.

Dan nog een kanttekening bij artikel 5 lid 2, de overschrijding van de wettelijke beslistermijn. Bij uitzondering wordt de positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen bij een prostitutievergunningsaanvraag niet van toepassing verklaard. Het is belangrijk om hierbij een procedurele route vast te stellen, mocht de termijnbeslissing van twee weken na de aanvraag niet gehaald worden om zo het recht van de aanvrager op een snelle beslissing te waarborgen.

Tweesporenbeleid

Uit bovenstaande blijkt dat er nog veel werk aan de winkel is om door te denken over de vertaalslag in de praktijk van de wet WRS voor zowel prostituees in de vergunde als niet-vergunde sector. Dit vraagt om een tweesporenbeleid: oog voor het belang van de

prostitutie in beide sectoren en handhaving die niet een doel op zich is, waardoor de menselijkheid uit het oog wordt verloren.

Met vriendelijke groet,

BRIGHT FAME
POSTBUS 1227A
1100 AA AMSTERDAM

+31 (0) 20 820 11 71
INFO@BRIGHTFAME.NL
WWW.BRIGHTFAME.NL

KVK 34227714
IBAN NL53 INGB 0004 1033 12
BIC INGBNL33

Frits Rouvoet
Directeur stichting Bright Fame

